

Dánsko je jako krajíc chleba tlustě namazaný máslem

TÍMTO PŘÍMĚREM OD KARLA ČAPKA ZAČAL NÁŠ ROZHOVOR PAN JIŘÍ BRODSKÝ, MIMOŘÁDNÝ A ZPLNOMOCNĚNÝ VELVYSLANEC ČESKÉ REPUBLIKY V DÁNSKÉM KRÁLOVSTVÍ. JEHO MISE ZAČALA PŘEDÁNÍM POVĚŘOVACÍ LISTINY DÁNSKÉ KRÁLOVNE MARGRETHE II. DNE 8. ŘÍJNA 2013 NA ZÁMKU FREDENSBORG A OD TÉ DOBY MÁ MOŽNOST POZNÁVAT TUTO NÁDHERNOU SEVERSKOU ZEMI, JEJÍ OBYVATELE A MENTALITU.

Dánsko je nejmenší severskou zemí, leží na Jutském poloostrově a dalších 443 ostrovech, co vám na této zemi nejvíce učarovalo?

Karel Čapek popsal Dánsko jako krajíc chleba tlustě namazaný máslem. Je to rovinatá země, která má však spoustu krásných zákoutí. Pro našince je vždy zážitkem být u moře. Baltské moře omývá krásné křídové útesy na ostrově Møn, slévá se se Severním mořem u malebného městečka Skagen na severovýchodním cípu Jutského poloostrova. Mají tu pláže a dřevěné chaty, kde Dánové tráví léto. Nejvíce mně učarovala místní moderní architektura, dánský design, úžasné moderní stavby, mezi které patří šestnáct kilometrů dlouhý most přes úžinu Øresund, který vystupuje z moře, protože z dánské strany začíná 3,5km podmořským tunelem; ostrovy Fyn, Bornholm a Fanø; krásné jsou místní přístavy nebo rybářské vesnice, jako je Dragør kousek od kodaňského letiště. Neměl bych samozřejmě opomenout Kodaň, k té se asi ještě dostaneme.

Dánsko je skutečně nejmenší zemí severu. Dánské království však také zahrnuje Grónsko a Faerské ostrovy, kde vás uchvátí úžasné přírodní scenérie a patří se dodat, že díky rozloze Grónska je Dánské království naopak největší severskou zemí.

Jak moc se liší od České republiky a co mají naopak tyto dvě země společného?

Většina odlišností a společných rysů vyplývá z historických, geografických a politických reálií. Stejně jako Česká republika je Dánsko malou otevřenou ekonomikou, orientovanou na export. Spojuje nás členství v Evropské unii a v NATO, kde máme společné zájmy. Stejně jako my mají Dánové rádi kulturní život a zakládají si na něm stejně jako na vzdělanosti. Máme také obdobný smysl pro humor, máme rádi pivo a vepřové, a rádi relaxujeme někde na čerstvém vzduchu. I v Dánsku je fenoménem chataření, procházky v přírodě a sportování.

Pokud jde o odlišnosti, Dánové například holdují házené spíše než lednímu hokeji nebo lyžování. Pravdou ale je, že nejvyšší kopec zde měří 170 m. Dánsko dále například nezažilo éru komunismu, což je vidět v úhledně vydlážděných ulicích i v těch nejzapadlejších vesničkách a bohužel také v tom, že řada politiků a mladých lidí s komunismem flirtují.

Jací jsou Dánové? Co je pro ně typické a co na nich máte rád?

Dánové v sobě nezapřou mořeplavce, potomky Vikingů, a do jisté míry také „ostrovní mentalitu“. Dánsko ale také patří cyklistům. Na kole se – hlavně Kodaňané – přemísťují v každém počasí, i v extrémním větru a dešti, a napadne-li sněh, odklizen je prioritně právě z cyklostezek. Dánové jsou přímočaří, pragmatičtí a mají rádi „pohodu“. Abych to ilustroval, když neprší a je na nás venku zima, Dán se raduje, sedne si ven na verandu, obalí se dekou nebo si zatopí ve venkovním krbu, takže mu není zima a užívá si posezení venku stejně jako v létě (to je pro Dány „hygge“ – pohoda, útulnost, příjemnost). Nebo je na moři velký vítr, Dán s celou rodinou vezme proutěný košík plný koláčů, dojde do přístavu, sedne si do své lodi a tam tráví neděli. Aniž by vyplul.

Důsledně si střeží soukromí a čas strávený s rodinou. Dodržují daná pravidla. Neexistují tu naschvály. Nemají ve zvyku si stěžovat. Jsou sebevědomí a umí se prodat. V dánské politice i v diplomacii se praní špinavého prádla a ostré výměny názorů obvykle odehrávají v zákulisí, před médii se vystupuje, až když je dosaženo konkrétní dohody.

Kodani se říká Benátky severu. Pokud

se tam někdo bude chtít vydat, co by, dle vás, neměl minout?

Určitě bych začal u symbolu Kodaně, malé mořské víly, sochy Edvarda Eriksena. Prošel bych pěšky podél moře směrem do centra, zastavil se u fontány bohyně Gefion, a pokračoval podél moře okolo kruhových altánů, ze kterých královna nastupuje na svou loď, přes královský palác Amalienborg a Mramorovou katedrálu až do Nového přístavu (Nyhavn), kde bych každému doporučil vyzkoušet typický dánský oběd „smørrebrød“, precizně obložený chléb, který Dánové obřadně jedí příborem. Vše má svůj řád: vrstvy na tom chlebu i posloupanost jednotlivých chodů. Začíná se smørrebrødem s rybou nebo krevetami a následuje teplá verze, např. s obalovaným platýsem. Po obědě se vyplatí přejít nedávno dostavěný most pro cyklisty a pěší na tzv. Papírový ostrov, nebo projet místní kanály turistickou lodí, případně se projít čtvrtí Christianshavn. Další dny bych nevynechal některé z muzeí umění (např. Glyptotéku), Rosenborg s korunovačními klenoty, zábavní park Tivoli nebo svobodné město Christiania.

Jak dlouho již pracujete na velvyslanectví?

Pracuji zde čtvrtým rokem, v české diplomacii působím čtrnáct let.

Jak vypadá váš pracovní den? Co všechno patří do vašich běžných úkolů?

Velvyslanec má pracovat na tom, aby spolu obě země blíže spolupracovaly v oblasti zahraniční politiky, obchodu, vědy, školství a kultury. To vyžaduje dennodenní kontakt s dánskými partnery. Nejvíce se naše ambasáda zaměřuje na ekonomickou diplomacii, tzn. projekty, které mohou navýšit český export do Dánska a přilákat další dánské investory do České republiky. Ale daří se nám to i díky kulturním akcím.

Pracovní den začíná tím, že projdu hlavní dánské noviny a zpravodajské servery, poté se scházím s nejbližšími kolegy včetně dánsky mluvících, a diskutujeme témata dánské domácí a zahraniční politiky. Následují pracovní schůzky s dánskými partnery, příp. s kolegy velvyslanci, a každodenní práce související s chodem úřadu.

Danou zemi nelze analyzovat na základě novinových titulků a diplomacii nelze dělat tzv. „od stolu“. Musíte znát veškeré významné osobnosti v politice, kultuře, obchodu i mediální sféře a velvyslanec by měl být aktivním účastníkem společenského života země svého vyslání. Nic nenahradí osobní kontakt. Stejně tak se snažím jezdit pracovním mimo Kodaň. Pracovní den často končí společenskou akcí nebo pracovní večerí, případně promítáním českého filmu, který každý měsíc v centru města uvádím. Velvyslanec je ale zároveň manažerem a důsledně se snažím neopomíjet běžný chod úřadu, personální agendu, péči o majetek, který zde Česká republika má, a také aby rezidence velvyslance žila, aby se zde konaly akce a byl to zabydlený dům. V tom mi významně pomáhá manželka, která také léta působí v české diplomacii.

Setkáváte se často s královnou a královskou rodinou? Jak moc se liší jednání s královnou od jednání např. s prezidenty jiných států?

Velvyslanci se s královnou a korunním párem pravidelně setkávají na novoroční recepci pro diplomatický sbor. Do rukou královny také velvyslanec předává své pověřovací listiny. To je nezapomenutelná chvíle. V mém případě ozvláštěná symbolikou: do královského paláce mne vzal kočár tažený párem kladrubských běloušů a ceremoniář, který mne doprovázel, se jmenoval Brahe. Je potomkem sestry slavného astrologa.

Královský protokol má přesná pravidla a konverzace se oproti těm prezidentským obvykle liší v tom, že bývají vyloučena politická témata. Královna Dánska je státníkem a distingovanou dámou v každém slova smyslu,

a zároveň aktivní umělkyní. K České republice má velmi přátelský vztah a snad mohu prozradit, že během naší nedávné konverzace se vyjádřila velmi pochvalně o kvalitě hudby k představení Louskáček v Tivoli (královna je autorkou kostýmů a scény), která se natáčela u nás.

Co je nejtěžší na vaší práci?

V diplomacii musíte často udělat pravý opak toho, co byste udělali ze všeho nejraději. I na silnicích učím svého řidiče ve vyjatějších situacích mile se usmát, poděkovat a jet dál. V diplomatické profesi je podle mého názoru nejtěžší to, co popsal Winston Churchill: někdy vydá stejnou odvalu sedět a mlčet jako vstát a něco říci.

Jak je v Dánsku vnímána Česká republika, ať už z pohledu politického, ekonomického, tak z pohledu běžných lidí?

Česká republika zde má velmi dobré jméno, zejména díky české literatuře, filmu, klasické hudbě. O politických a ekonomických reáliích také vědí. Působí u nás 95 dánských investorů (např. společnosti Lego, Rockwool, Marius Pedersen a další). Velmi dobré jméno a postavení na dánském trhu mají vozy Škoda a díky nim a dánským investorům český vývoz do Dánska vzrostl z 26 mld. Kč v r. 2013 na 42 mld. Kč v r. 2016. Ročně navštíví Českou republiku 100 000 dánských turistů. Stále se však najdou Dánové, kteří naši zemi nikdy nenavštívili a jsou překvapení, když jim řeknu, že let Kodaň–Praha trvá pouhých 70 min., a tento měsíc budeme zahajovat nové spojení Českých aerolinií do druhého největšího dánského města Aarhus, které je v letošním roce hlavním městem evropské kultury.

Je ale férové dodat, že stále vnímám propastný rozdíl v tom, jak mnoho víme o západní a severní Evropě a jak málo ona ví o nás. Když jsem v r. 2013 do Dánska přijel, trpělivě jsem psal do každých novin, kde se objevilo, že jsme „východní Evropa“, nebo dokonce že jsme „Československo“. Ta práce se vyplatila, už takové zmínky v dánských médiích nevidám.

Kdo si myslíte, že jsou nejvýznamnější osobnosti naší současnosti i dějin, které Dánové znají?

Z historie znají Dánové Markétu Přemyslovnu, která se v r. 1205 sňatkem s dánským králem Valdemarem II. stala dánskou královnou. Znají také samozřejmě Tychona Braheho. Vědí, že působil na dvoře císaře Rudolfa II. a je pochován v Praze. Dnes nejvíce znají Václava Havla, ale i Václava Klause a současného českého prezidenta.

Plánujete se vrátit zpátky do Čech a na Zličín?

Určitě ano. Diplomacii vyslání je pro mne dojíždění za prací nebo vykonávání práce dále od domova, ale doma jsme s manželkou v Praze na Zličíně. Náš život se vždy primárně odehrával v České republice a nedovedu si představit, že by to bylo jinak. Zličín je pro nás domov se vším všudy, tedy místo, do kterého nejvíce investujeme, místo, kde jsme nejraději, kde trávíme volný čas a kde plánujeme žít nastálo.

Myslíte si, že naše městská část je správné místo pro bydlení?

O tom svědčí rostoucí počet občanů, kteří se hlásí k trvalému pobytu, a také aktivity developerů, kteří zde staví nové byty.

Co máte na Zličíně rád a co byste naopak rád změnil?

Zličín je jedinečný svou polohou, snadnou dostupností do centra Prahy, na letiště, nebo autem během pár minut do krásné přírody Berounska. Máme s manželkou rádi starý Zličín, rádi se zde procházíme a rádi vyrazíme na kole do Sobína nebo k Hostivickým rybníkům. Fandíme místnímu fotbalovému klubu a tomu, aby zde bylo co nejvíce aktivit a sportovního vyzítí pro děti.

Co bych rád změnil? Zličín je místem s nízkou kvalitou ovzduší – díky kanalizaci, kafilerii v Chrástanech a blízkosti městského okruhu. Víím, že to není změnitelné mávnutím kouzelného proutku, ale snad se to díky technologiím bude měnit k lepšímu. Určitě bych udělal zásadní změny na České poště, ale to se netýká bohužel pouze Zličína. Nejsme pro ně stále zákazníci, otevírací dobou počínaje, přes platby kartou výhradně od jedné banky, po dlouhé fronty k jedinému okénku.

Hodně diskutovaná na Zličíně je nyní otázka spalovny zvířat. Sledujete tuto kauzu a jaký máte na ni názor?

Jsem přesvědčen, že tato věc musí zajímat každého občana Zličína a přilehlých městských částí a my se proti spalovně s manželkou vůči jednotlivým úřadům aktivně vyjadřujeme. V dánském hlavním městě územní plány a priori vylučují vznik podobných zpopelňovacích zařízení uprostřed bytové zástavby. Nikoho by ani nenapadlo podobný projekt předkládat. Zličín a Řepy jsou místem, kde žijí desetitisíce lidí, a nelze připustit, aby ohled na ně, kvalita jejich života a jejich právo na příznivé životní prostředí (zakotvené v čl. 35 Listiny základních práv a svobod) stály až na druhém místě po pietě za uhynulá zvířata. Nenechme si namluvit, že jde o psy a kočky, podstatou jsou spalovací pece pro hospodářská zvířata z České republiky a okolí. Ing. Iva Menclová